

**Богдана ШУЛЮК**

доктор економічних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет,  
Тернопіль, Україна, BohdanaShulyuk@i.ua  
ORCID ID: 0000-0001-8692-1983

## ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ПОШКОДЖЕНИХ І ЗРУЙНОВАНИХ ВІЙНОЮ ОБ'ЄКТІВ ІНФРАСТРУКТУРИ

**Вступ.** Необхідність повоєнного відновлення та подальшого розвитку країни посилює інтерес до узагальнення зарубіжного досвіду використання проєктного фінансування та оцінки можливостей його застосування в Україні з урахуванням стратегічних пріоритетів держави, її національних особливостей та глобальних викликів. Актуальність його здійснення посилюється зростанням масштабів пошкоджень та руйнувань об'єктів інфраструктури на тлі перманентного дефіциту бюджетних коштів, що зумовлює необхідність створення сприятливих законодавчих, інституційних, інформаційних, фінансових умов для залучення інвестицій.

**Мета** – узагальнити наукові підходи до розкриття сутності та характерних особливостей проєктного фінансування, визначити перспективи застосування його джерел у процесі ревіталізації об'єктів інфраструктури, пошкодження та руйнація яких зумовлені повномасштабним вторгненням російського агресора на територію України.

**Результати.** Висвітлено зміст поняття “проєктне фінансування” та виокремлено його іманентні ознаки, серед яких: створення спеціальної проєктної компанії, наявність великої кількості учасників, пропорційний розподіл ризиків і прибутків між усіма стейкхолдерами, використання широкого спектра фінансових інструментів. Досліджено динаміку джерел проєктного фінансування у регіонах світу на основі даних аналітичних агентств “IJ Global” та “Thomsom Reuters”. Обґрунтовано доцільність здійснення проєктного фінансування ревіталізації об'єктів інфраструктури, зважаючи на значні масштаби руйнувань, зумовлені воєнними діями на території України. Акцентовано увагу на причинах, що перешкоджають ефективному проведенню ревіталізаційних заходів. Окреслено алгоритм формування стратегії ревіталізації пошкоджених і зруйнованих війною об'єктів інфраструктури із залученням джерел проєктного фінансування задля реалізації суспільно важливих проєктів, визначення форм і умов взаємодії учасників.

**Висновки.** За результатами дослідження встановлено, що найефективнішою фінансовою формою відновлення об'єктів інфраструктури є проєктне фінансування, яке дає змогу реалізовувати капіталомісткі проєкти з мінімальною фінансовою участю його ініціаторів. Успішність проведення ревіталізації залежить від створених за-

конодавчо-інституційних умов для залучення широкого спектра джерел проєктного фінансування – банківських кредитів, проєктних облігацій, інвестицій міжнародних фінансових інститутів та бізнесу. Підґрунтям для реалізації зазначених завдань має бути Національна (регіональна) стратегія ревіталізації пошкоджених і зруйнованих війною об'єктів інфраструктури, яка дасть змогу окреслити вектори відбудови України.

**Ключові слова:** проєктне фінансування, ревіталізація, об'єкти інфраструктури, проєкти, банківські кредити, інвестиції бізнесу і міжнародної спільноти, бюджетна підтримка, повоєнна відбудова.

**Табл.: 1, рис.: 2, бібл.: 18.**

---

### **Bohdana SHULIUK**

Dr. Sc. (Economics), Assoc. Prof., West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,  
BohdanaShulyuk@i.ua  
ORCID ID: 0000-0001-8692-1983

#### **PROJECT FINANCING AND ITS ROLE IN THE REVITALIZATION OF INFRA-STRUCTURE DAMAGED OR DESTROYED BY WAR**

**Introduction.** The need for post-war reconstruction and further development of the country increases the interest in summarising foreign experience of using project finance and assessing the possibilities of its application in Ukraine, taking into account the strategic priorities of the state, its national characteristics and global challenges. The urgency of its implementation is heightened by the growing scale of damage and destruction of infrastructure against the backdrop of a permanent budget deficit, which necessitates the creation of favorable legislative, institutional, informational and financial conditions for attracting investment.

**The purpose** of the article is to summarise scientific approaches to disclosing the essence and characteristics of project financing, and to determine the prospects for using its sources in the process of revitalizing infrastructure facilities damaged and destroyed by the full-scale invasion of Ukraine by the Russian aggressor.

**Results.** The article highlights the content of the concept of “project financing” and identifies its inherent features, including: the creation of a special project company, the presence of a large number of participants, the proportional distribution of risks and profits among all stakeholders, and the use of a wide range of financial instruments. The author investigates the dynamics of project financing sources in the regions of the world based on the data of analytical agencies “IJ Global” and “Thomson Reuters”. The expediency of project financing for the revitalization of infrastructure facilities is substantiated, given the significant scale of destruction caused by hostilities in Ukraine. Attention is focused on the reasons that impede the effective implementation of revitalization measures. The algorithm for forming a strategy for the revitalization of war-damaged and destroyed infrastructure facilities with the involvement of project financing sources for the implementation of socially important projects, determining the forms and conditions of interaction between participants is outlined.

**Conclusions.** The research found that the most effective financial form of infrastructure restoration is project financing, which allows for the implementation of capital-intensive projects with minimal financial participation of its initiators. The success of revitalization depends on the legislative and institutional conditions created to attract a wide range of sources of project

*financing – bank loans, project bonds, investments from international financial institutions and businesses. The basis for the implementation of these tasks should be the National (Regional) Strategy for the revitalization of infrastructure damaged and destroyed by war, which will help to outline the vectors of Ukraine's reconstruction.*

**Keywords:** *project financing, revitalization, infrastructure facilities, projects, bank loans, business and international investment, budget support, post-war reconstruction.*

**JEL Classification:** G24, G32, H54.

---

---

**Постановка проблеми.** Економічна нестабільність та повномасштабна війна, яку розпочала країна-агресор проти України, зумовили деструктивні тенденції в економічній системі держави, недостатність її власних фінансових ресурсів та вичерпання потенціалу екстенсивного розвитку. Нівелювання наслідків обмеженості бюджетних можливостей та досягнення стратегічних пріоритетів розвитку країни можна здійснити завдяки об'єднанню активів органів державної влади чи місцевого самоврядування з інвестиційними, виробничими, управлінськими ресурсами інших суб'єктів економічних відносин. У цьому контексті перспективною формою фінансових взаємовідносин є проєктне фінансування, яке дає можливість залучити необхідний обсяг фінансових ресурсів для реалізації масштабних завдань, зокрема тих, які зумовлені веденням бойових дій на території України.

Проте ефективний партнерський діалог між учасниками проєктного фінансування потребує створення сприятливого інституційного середовища, відповідних правових, адміністративних, економічних механізмів, чіткого розподілу ризиків, залучення фахівців. Тому важливим питанням сьогодення є формування умов для їх ефективної співпраці з метою здійснення ревіталізації пошкоджених і зруйнованих війною об'єктів інфраструктури.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Незважаючи на переваги проєктного фінансування та перспективи його застосуван-

ня для відновлення об'єктів інфраструктури, в науковій літературі епізодично досліджені проблеми щодо залучення інвестицій для реалізації інфраструктурних проєктів. Згаданий спектр питань подано у праці О. Заячківської, в якій розглянуто сучасний стан проєктного фінансування в Україні, специфіку його здійснення у світі, а також з урахуванням думок провідних економістів надано рекомендації щодо розвитку такого фінансування у вітчизняній практиці для реалізації інвестиційних проєктів [1]. В. Коваленко та С. Шелудько акцентують увагу на проблемах здійснення проєктного фінансування в умовах невизначеності та ризику. Автори зазначають, що “така діяльність має високий рівень ризику, порівняно з іншими видами підприємницької діяльності” і пояснюють це “тривалим життєвим циклом реальних інвестиційних проєктів та невизначеністю щодо майбутніх результатів” [2, с. 415]. В. Жуков, досліджуючи методи проєктного фінансування, обґрунтовує доцільність використання змішаного підходу, який, за твердженням науковця, “базується на комбінаціях різних методів фінансування інвестиційних проєктів, тому може бути використаним для фінансування будь-яких інвестиційних проєктів” [3, с. 67]. О. Корват та С. Глібок розкривають особливості фінансування масштабних інноваційних проєктів. Водночас зазначають про необхідність надання державної фінансової підтримки, залучення інвестицій від міжнародних фінансових установ та інших іноземних інвесторів [4, с. 101].

Питання проєктного фінансування також розкриті у науковому доробку зарубіжних вчених. А. Гарсія-Бернабеу, Ф. Майор-Віторія та Ф. Мас-Верду досліджують сфери застосування проєктного фінансування [5]. Науковці вказують на необхідність переорієнтації інвестиційних інтересів з енергетичних проєктів на біотехнологічні, що дасть змогу вирішити глобальні проблеми людства – покращення медицини та навколишнього середовища, ліквідацію дефіциту продовольства, сировини, енергетики, мінеральних ресурсів тощо. Ш. Кляймайер і Р. Верстіг розглядають проєктне фінансування як рушій економічного зростання. Відтак вважають доцільним привернути увагу інвесторів до країн з низьким рівнем доходу, що сприятиме нівелюванню наслідків низького внутрішнього фінансового розвитку [6]. Дж. Шарма досліджує методику оцінювання ефективності реалізації інвестиційних мегапроєктів з урахуванням різних чинників впливу. Науковиця здебільшого зосереджує увагу на фінансовій результативності, оскільки вона є основною метою діяльності інвесторів [7].

Зважаючи на фрагментарну розробленість проблематики проєктного фінансування, актуальним завданням сьогодення є комплексне дослідження сучасних тенденцій формування його джерел та галузевої специфіки їх застосування. Водночас необхідним є розкриття перспектив фінансування пов'язаних інфраструктурних проєктів в контексті ідентифікації чинників, які перешкоджають його розвитку у вітчизняній практиці.

**Метою** статті є узагальнення наукових підходів до розкриття сутності та характерних особливостей проєктного фінансування, визначення перспектив застосування його джерел в ревіталізації об'єктів інфраструктури, пошкодження чи руйнація яких зумовлені повномасштабним вторгненням російського агресора на територію України.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Інноваційною технологією реалізації масштабних і капіталомістких програм є проєктне фінансування. Зважаючи на підвищений інтерес зарубіжних вчених до згаданого поняття, варто дослідити особливості його трактування задля виокремлення іманентних ознак прояву. На думку С. Гоффмана, неоднозначність розкриття сутності проєктного фінансування зумовлює неправильне її розуміння, зокрема за необхідності збільшення витрат для результативної реалізації інвестиційного проєкту чи уникнення дефолту [8, с. 72]. Виокремлюючи цю дефініцію як різновид позикового фінансування, П. Невітт і Ф. Фабозці зазначають таку її особливість, як повернення залучених коштів, що здійснюється за рахунок доходів, які генерує проєкт, а розподілення ризиків відбувається між усіма учасниками інвестиційних вкладень [9, с. 56].

Здебільшого визначення, запропоновані зарубіжними науковцями, акцентують увагу на фінансових ресурсах проєкту. Так, Б. Есті та В. Меггінсон розглядають проєктне фінансування як спосіб мобілізації різних джерел фінансування, комплексне використання фінансового інструментарію та оптимальний розподіл ризиків [10, с. 38]. Л. Вайнант під цим поняттям розуміє значні капітальні інвестиції, спонсоровані компанією окремо від своїх активів і зобов'язань [11, с. 166]. Адже невід'ємною ознакою проєктного фінансування є створення спеціальної компанії (SPV або SPE) з метою реалізації інвестиційного проєкту. Здійснюючи пошук та акумулювання джерел фінансування проєктів, компанія не має зобов'язань перед інвесторами та кредитором, оскільки повернення залучених коштів здійснюється за рахунок фінансового потоку, генерованого проєктом.

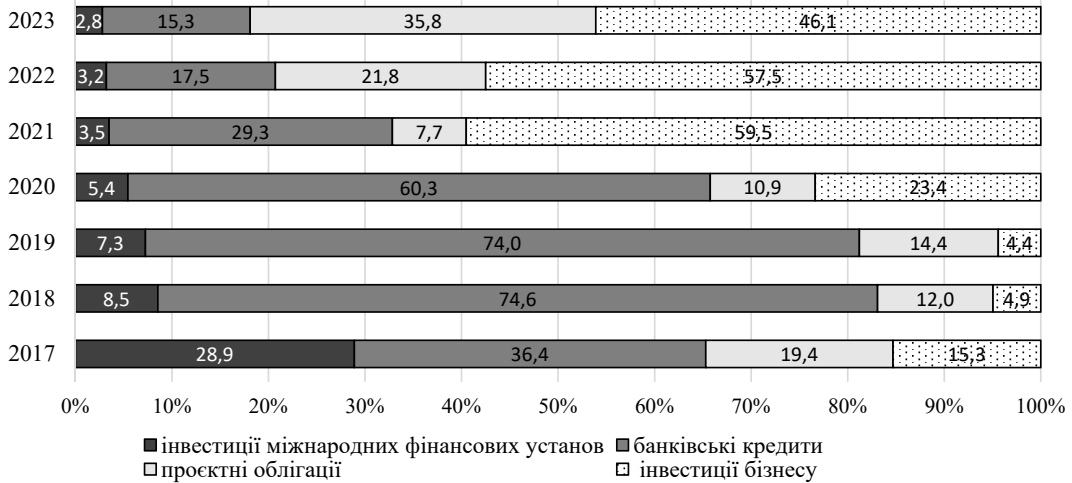
Іншими характерними рисами проєктного фінансування є:

- значна частка банківських позикових ресурсів, яка може становити 70–90% від сукупної вартості проєкту (терміни погашення боргу є довшими, ніж при корпоративному кредитуванні, адже повернення залучених коштів здійснюється на етапі експлуатації проєкту за рахунок доходів, отриманих від його реалізації);
- велика кількість учасників під час реалізації проєкту: органи влади, суб'єкти підприємницької діяльності, кредитори, підрядники, міжнародні фінансові інститути, постачальники, страхові компанії, фінансові консультанти тощо (відповідно до взятих зобов'язань цих учасників можна поділити на: основних (інвесторів), залучених (кредиторів) та інших партнерів, які забезпечують ефективну реалізацію проєкту);
- ефективне управління ризиками шляхом їх розподілу між усіма учасниками. Виокремлюючи принципи проєктного фінансування, С. Пакулін, Ю. Ципкін і А. Пакуліна акцентують увагу на важливості принципу оптимального розподілу відповідальності [12, с. 4.15–4.17], відповідно до якого розподіл ризиків між партнерами здійснюється відповідно до їх можливостей нейтралізувати негативні наслідки, які виникають в процесі реалізації проєкту;
- використання різних фінансових інструментів: бюджетних і приватних інвестицій, боргових (державних, комерційних та міжнародних кредитів, державних облігацій, облігацій місцевих позик, корпоративних і проєктних облігацій, синдикованих кредитів), пайових (простих акцій), гібридних (мезонін-інструментів, конвертованих облігацій, привілейованих акцій) тощо.

Таким чином, особливістю проєктного фінансування є можливість реалізувати високовартісні проєкти з мінімальною фінансовою участю його ініціаторів. Водночас варто зазначити, що розроблення проєкту може тривати від пів року до кількох років. Зважаючи на це, ініціаторам проєкту потрібно враховувати обсяги майбутніх витрат, збільшення яких може бути пов'язане з коливаннями обмінного курсу, зміною процентних ставок чи цін на сировину та матеріали тощо.

Незважаючи на те, що проєктне фінансування у світовій практиці поширене впродовж багатьох років, до 1996 р. була відсутня статистична база щодо обсягів його здійснення. Пізніше з'явилися аналітичні агентства "IJ Global" та "Thomsom Reuters", які почали відстежувати тенденції такого фінансування у різних регіонах світу. "IJ Global", здійснюючи щорічне спостереження, аналізує динаміку формування та використання джерел проєктного фінансування, зокрема: банківських кредитів, проєктних облігацій, інвестицій міжнародних фінансових інститутів та бізнесу (рис. 1). Так, дані рис. 1 свідчать, що впродовж 2017–2020 рр. домінували банківські кредити, відсоткова частка яких коливалася від 36,4 до 74,6 відсоткових пунктів. Проте, починаючи з 2021 р., спостерігається посиленна увага суб'єктів підприємницької діяльності до проєктного фінансування. У загальній структурі джерел фінансування питома вага їх інвестиційних вкладень становила: у 2021 р. – 59,5%, у 2022 р. – 57,5%, у 2023 р. – 46,1%. Підвищений інтерес бізнесу до інвестування проєктів зумовлений усвідомленням необхідності взяття зобов'язань щодо вирішення екологічних та соціальних проблем країни.

"Thomsom Reuters", досліджуючи джерела проєктного фінансування, акцентує увагу на позикових коштах, які є доміную-



**Рис. 1. Динаміка структури джерел проектного фінансування у регіонах світу впродовж 2017–2023 рр.\***

\*Побудовано на основі [13].

Примітка. Базовано на статистичних даних регіонів світу: Європи, Північної Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону, Латинської Америки, Близького Сходу і Африки.

чими в загальній структурі. Так, дані цього агентства свідчать, що, порівняно з 2017 р., їх обсяг у 2023 р. зріс на 125400,5 млн дол. США (табл. 1).

Дані табл. 1 свідчать про те, що найбільшу суму позикових коштів було спрямовано в Американський та Азійсько-Тихоокеанський регіони. Залучення значних кредитних ресурсів в Америці відбулося завдяки таким фінансово-банківським холдингам, як: Mitsubishi UFJ Financial Group, Mizuho Financial Group та Sumitomo Mitsui Finl Grp Inc. В Азійсько-Тихоокеанському регіоні збільшення проектного фінансування спостерігалось в Індії, Австралії та Індонезії. Варто зазначити, що найбільшим кредитором у цьому регіоні був State Bank of India.

В Європі найбільший обсяг кредитного проектного фінансування здійснено в її західній частині, де його сума становила від 51537,8 млн дол. США до 104706,5 млн дол. США. Найменш інвестиційно привабливими були Африка, Близький Схід і

Центральна Азія. Впродовж 2021–2023 рр. обсяг такого фінансування в цих регіонах зменшився з 48165,4 млн дол. США до 34381,6 млн дол. США. З цього приводу Я. Шевчук зазначає, що різна динаміка позикового фінансування на глобальному ринку зумовлена “особливостями розвитку національних економік в межах конкретного регіону та їх перебування в різних фазах інвестиційного циклу” [15, с. 154].

В умовах повномасштабного вторгнення російського агресора джерела проектного фінансування мають відігравати значну роль у відновленні пошкоджених чи зруйнованих об’єктів інфраструктури. Адже саме ці об’єкти найбільше піддавались атакам і зазнали значних збитків, які у вартісному вимірі станом на 01.02.2024 р. становили:

- 36,8 млрд дол. США – об’єкти транспортної інфраструктури (з початку ведення активних бойових дій в Україні зазнали руйнувань 19 аеропортів і цивільних аеродромів, більше 126 залізничних вокзалів і станцій);

**Динаміка обсягів позикового проектного фінансування  
у різних регіонах світу впродовж 2017–2023 рр.\***

млн дол. США

Регіон	Роки						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Світовий ринок	229638,0	286983,4	296607,4	285080,9	323937,3	363099,0	355038,5
<i>Америка</i>	<i>64431,3</i>	<i>97184,5</i>	<i>91410,2</i>	<i>92217,4</i>	<i>97441,4</i>	<i>143833,3</i>	<i>151143,4</i>
Центральна Америка	6904,5	5373,0	8057,7	5753,5	7452,1	3476,0	9260,3
Південна Америка	6453,3	26053,0	27210,7	16217,7	22422,1	24378,6	20866,0
Північна Америка	49972,1	64662,5	56037,8	70049,6	67158,8	115728,7	118815,1
Карибські острови	1101,4	1096,0	104,0	196,6	408,4	250,0	2202,0
<i>Європа, Близький Схід Африка, Центральна Азія</i>	<i>84826,3</i>	<i>111386,8</i>	<i>121605,4</i>	<i>128442,8</i>	<i>161320,9</i>	<i>149511,8</i>	<i>129098,5</i>
Європа	57988,2	92043,9	98441,6	83726,6	113155,5	112042,4	94716,9
Східна Європа	6450,4	12411,6	23422,8	7765,2	36284,8	7335,9	12512,7
Західна Європа	51537,8	79632,3	75018,8	75961,4	76870,7	104706,5	82204,2
<i>Африка/Близький Схід/Центральна Азія</i>	<i>26838,1</i>	<i>19343,0</i>	<i>23163,8</i>	<i>44716,2</i>	<i>48165,4</i>	<i>37469,4</i>	<i>34381,6</i>
Африка	14288,6	8999,4	4555,0	22414,1	5352,9	7503,2	3976,1
Північна Африка	2509,6	1724,9	376,8	300,0	779,4	889,7	881,4
Африка на південь від Сахари	11779,0	7274,5	4178,2	22114,1	4573,5	6613,5	3094,7
Близький Схід	844,5	9683,6	17884,8	21500,7	41610,1	29852,0	28498,1
Центральна Азія	11705,0	660,0	724,0	801,4	1202,4	114,2	1907,4
<i>Азійсько-Тихоокеанський регіон і Японія</i>	<i>80380,7</i>	<i>78412,1</i>	<i>83591,8</i>	<i>64420,7</i>	<i>65175,0</i>	<i>69753,9</i>	<i>74796,6</i>
Австралія	25006,6	32652,4	24043,6	27931,5	31750,0	43360,2	17432,0
Південно-Східна Азія	21553,0	16032,1	23496,7	7408,4	5840,0	7570,1	22589,9
Північна Азія	3968,4	9264,6	8131,9	8970,3	5773,7	3718,0	8892,8
Південна Азія	21314,7	10939,6	17023,4	12122,7	9870,5	10890,7	16898,0
Японія	8538,0	9523,4	10896,2	7987,8	11940,8	4214,9	8983,9

\*Складено на основі [14].

- 29,6 млрд дол. США – об’єкти дорожньої інфраструктури (зруйновано 25,4 тис. км доріг, 344 мостів і мостових переходів державного чи комунального значення);
- 13,7 млрд дол. США – об’єкти громадського сектору (заклади освіти, науки та охорони здоров’я, спортивні об’єкти, культурні споруди тощо);
- 7,4 млрд дол. США – об’єкти електроенергетики (систематичних пошкоджень зазнає сфера виробництва, передачі та розподілу електроенергії, воєнні дії зумовили ураження всіх підконтрольних Україні теплових електростанцій, гідроелектростанцій, а також 18 теплоелектроцентралей);
- 4,5 млрд дол. США – об’єкти теплопостачання, водопостачання та водовідведення, а також об’єкти поводження з побутовими відходами (зруйновано 10 теплоелектроцентралей та ще 15 по-

шкоджено, частково або повністю знищено 863 котельні, 183 каналізаційні насосні станції, 25 водопровідних очисних споруд, 33 полігони для захоронення побутових відходів тощо);

- 4,3 млрд дол. США – об'єкти залізничної інфраструктури (загальна довжина ушкодженого залізничного полотна дорівнює приблизно 507 км, а кількість зруйнованих залізничних вокзалів і станцій – 126);
- 510 млн дол. США – об'єкти цивільної інфраструктури (збитків зазнали більше 726 операторів електронних комунікацій фіксованого доступу до мережі Інтернет, зруйновано 3534 базових станції мобільних операторів) [16].

Загарбницька війна зумовила великі руйнування і пошкодження об'єктів інфраструктури. У контексті соціально-економічного розвитку країни популяризації набуває ревіталізація, яка, на думку О. Сич, Н. Ситник, А. Стасишина та В. Круглякової, є “багатогранним процесом, який увібрав у себе переоцінку, відновлення, реконструювання, модернізацію та інші дії, спрямовані на відродження будівель, споруд, районів, міст, територій, що були зруйновані, знищені, піддавались явищам деградації та втрати первісної вартості в економічному і соціальному сенсі” [17, с. 27–28]. Характерними ознаками ревіталізації є: врахування минулого досвіду, культурних цінностей та імперативів соціально-економічного розвитку держави чи громади. Варто зазначити, що в українській практиці згаданий процес містить певні недоліки, зокрема:

- відсутність комплексної діагностики об'єктів інфраструктури, що перешкоджає визначенню першочергових об'єктів, які потребують ревіталізації;
- зацікавленість у залученні грантів і отриманні фінансової допомоги, а не пошуку інвесторів різних форм влас-

ності задля реалізації інфраструктурних проєктів;

- неврахування суспільних потреб в процесі здійснення ревіталізації, оскільки домінуючими є економічні аспекти розвитку країни чи регіону;
- нестабільність проведення ревіталізаційних заходів, адже в довгостроковій реалізації інфраструктурних проєктів здебільшого змінюються економічні пріоритети різних політичних сил, що призводить до скорочення чи припинення їх фінансування;
- відсутність інтеграції всіх зацікавлених суб'єктів економічних відносин в процес розроблення проєктів.

Пріоритетним завданням сьогодення є створення Національної (регіональної) стратегії відновлення об'єктів інфраструктури, що передбачає встановлення першочергових об'єктів, зокрема тих, які формують економічний базис життєдіяльності та розвитку суспільства, визначення нових форм взаємодії інвесторів, умов розподілу ризиків і отриманих фінансових результатів. З цього приводу влучно зазначає Н. Крилова, яка стверджує, що не існує єдиної методики формування стратегії розвитку країни, адже кожна держава повинна розробляти стратегію з урахуванням рівня необхідності залучення інвесторів до реалізації інфраструктурних проєктів [18]. Однак органи державної влади та місцевого самоврядування мають створювати сприятливе правове, інституційне, інформаційне та фінансове середовище для залучення не тільки вітчизняних, а й іноземних інвесторів. З метою забезпечення чіткості, транспарентності та ефективності реалізації інфраструктурних проєктів формування стратегічних напрямів відбудови країни із залученням джерел проєктного фінансування доцільно здійснювати за алгоритмом, зображеним на рис. 2.





**Рис. 2. Алгоритм формування стратегії ревіталізації пошкоджених і зруйнованих війною об'єктів інфраструктури з залученням джерел проєктного фінансування\***

\*Складено автором.

Розроблення стратегії ревіталізації дасть змогу забезпечити розвиток значимих об'єктів інфраструктури, створити умови для залучення широкого спектра джерел проєктного фінансування, забезпечити економічний добробут. Згадану стратегію доцільно розробляти з урахуванням стра-

тегічних соціально-економічних пріоритетів розвитку держави чи регіону. Узгодженість стратегічних документів сприятиме не тільки плануванню необхідного обсягу бюджетних коштів на ревіталізацію, а й дасть змогу передбачити стимулюючі заходи, які забезпечували б приплив інвестицій від ві-

тчизняних суб'єктів економічних відносин і міжнародної спільноти.

**Висновки.** Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити відповідні висновки й узагальнення.

1. Найефективнішою формою фінансування об'єктів інфраструктури є проєктне фінансування. Його іманентними ознаками є: створення спеціальної проєктної компанії, яка здійснює акумулювання фінансових ресурсів з метою реалізації інфраструктурного проєкту; детальне оцінювання проєкту стосовно його результативності; розподіл ризиків і прибутків між усіма учасниками; залучення широкого спектра фінансових джерел – інвестицій суб'єктів підприємницької діяльності та міжнародної спільноти, коштів, що обертаються на фінансових ринках, банківських і державних кредитів тощо.

2. Бойові дії на території України призвели до пошкоджень та руйнувань об'єктів інфраструктури. Наслідки повномасштабного вторгнення російського агресора зумовили необхідність проведення ревіталізації, яка є засобом побудови нової парадигми відновлення об'єктів інфраструктури в умовах перманентної нестачі бюджетних коштів. Тому значну роль відіграють альтернативні джерела проєктного фінансування, серед яких популяризації набули банківські кредити, проєктні облігації, інвестиції міжнародних фінансових інститутів та бізнесу.

3. Задля ефективною післявоєнної відбудови країни необхідним є формування Національної (регіональної) стратегії ревіталізації пошкоджених і зруйнованих об'єктів інфраструктури. Запропонований алгоритм створення згаданої стратегії дасть змогу залучити до інвестування зацікавлених суб'єктів економічних відносин, забезпечити економію бюджетних коштів і здійснити сталий розвиток країни.

Отже, необхідною складовою стратегічного розвитку держави (регіону) є ревіта-

лізація, яка набуває особливої значимості в умовах повоєнної відбудови України. Успішність ревіталізаційних заходів залежить від фінансового забезпечення. Враховуючи постійний бюджетний дефіцит, актуальним є застосування джерел проєктного фінансування, яке дає змогу залучити масштабні інвестиції та кредитні ресурси для відновлення об'єктів інфраструктури.

### Список використаних джерел

1. Заячківська О. В. *Проектне фінансування як одна із форм забезпечення інвестицій*. Вісник НУВГП. Економічні науки. 2020. № 1. С. 82–91.
2. Коваленко В. В., Шелудько С. А. *Проектне фінансування в умовах невизначеності та ризику*. Інфраструктура ринку. 2019. № 36. С. 415–425.
3. Жуков В. В. *Системна характеристика методів проєктного фінансування*. Причорноморські економічні студії. 2019. № 48-3. С. 63–67.
4. Корват О. В., Глібко С. В. *Особливості проєктного фінансування в інноваційній діяльності*. Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0 : зб. наук. праць НДІ ПЗІР НАПрН України за матеріалами III Круглого столу (м. Харків, 25 травня 2023 р.). Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2023. С. 97–102.
5. Garcia-Bernabeu A., Mayor-Vitoria F., Mas-Verdu F. *Project finance recent applications and future trends: the state of the art*. *International Journal of Business and Economics*. 2015. Vol. 14, № 2. P. 159–178.
6. Kleimeiera S., Versteega R. *Project finance as a driver of economic growth in low-income countries*. SSRN, 2009. URL : <https://ssrn.com/abstract=1340903>.
7. Sharma J. *A research gap in large-project financial management*. *International Journal of Innovative Research in Engineering & Management*. 2021. Vol. 8, № 6. P. 486–490.

8. Hoffman Scott L. *The law and business of international project finance*. 3-rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 474 p.
9. Nevitt Peter K., Fabozzi Frank J. *Project financing*. 7-th ed. Euromoney Books, 2000. 498 p.
10. Esty Benjamin C., Megginson William L. *Creditor rights, enforcement and debt ownership structure: Evidence from the Global syndicated loan market*. *Journal of Financial and Quantitative Analysis: a Joint Publication of the University of Washington, Graduate School of Business Administration and the Western Finance Association*. 2003. № 38. P. 37–59.
11. Larry W. *Essential elements of project financing*. *Harvard Business Review*. May – June 1980. P. 166.
12. Пакулін С. Л., Ципкін Ю. А., Пакуліна А. А. *Розвиток державно-приватного партнерства в регіоні в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки*. *Траєкторія Науки*. 2017. Т. 3, № 1. С. 4.9–4.23.
13. IJGlobal League Tables. Офіційний веб-сайт агентства "IJGlobal". URL : <https://ijglobal.com/league-tables>.
14. *Global Project Finance Review (2017–2023)*. Офіційний сайт агентства "Thomson Reuters". URL : <https://www.refinitiv.com/en/products/deals-intelligence/project-finance>.
15. Шевчук Я. В. *Глобальний вимір розвитку ринку проєктного фінансування*. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С. 151–158.
16. *Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року*. URL : [https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24\\_Damages\\_Report.pdf](https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf).
17. Сич О. А., Ситник Н. С., Стасишин А. В., Крулякова В. В. *Ревіталізація міст – досвід Європейського Союзу для України : навч. посібник*. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 312 с.
18. Крилова Н. В. *Міжнародні стратегії розвитку державно-приватного партнерства в транспортній галузі*. *SWorld. Modern Directions of Theoretical and Applied Researches: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (19–30 March)*, 2013. С. 1–33.

## References

- Zaiachkivska, O. V. (2020). *Proiektne finansuvannia yak odna iz form zabezpechennia investytsii [Project financing as one of the forms of securing investments]*. *Visnyk NUVHP. Ekonomichni nauky – Bulletin of the NUWEE. Economic Sciences*, 1, 82–91 [in Ukrainian].
- Kovalenko, V. V., Sheludko, S. A. (2019). *Proiektne finansuvannia v umovakh nevyznachnosti ta ryzyku [Project financing in conditions of uncertainty and risk]*. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, 36, 415–425 [in Ukrainian].
- Zhukov, V. V. (2019). *Systemna kharakterystyka metodiv proiektnoho finansuvannia [System characteristics of project financing methods]*. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 48–3, 63–67 [in Ukrainian].
- Korvat, O. V., Hlibko, S. V. (2023). *Osoblyvosti proiektnoho finansuvannia v innovatsiinii diialnosti [Peculiarities of project financing in innovative activities]*. *Aktualni problemy hospodarskoj diialnosti v umovakh rozbudovy ekonomiky Industrii 4.0: zbirnyk naukovykh prats NDI PZIR NAPrN Ukrainy za materialamy III Kruhloho stolu (Kharkiv, 25 travnia 2023 r.) – Current problems of economic activity in the context of the development of the economy of Industry 4.0: a collection of scientific works of the SRI LPID NALS of Ukraine based on the materials of the III Round Table (Kharkov, May 25, 2023)*. *Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy*, 97–102 [in Ukrainian].
- Garcia-Bernabeu, A., Mayor-Vitoria, F., Mas-Verdu, F. (2015). *Project finance recent applications and future trends: the state of the art*. *International Journal of Business and Economics*, 14, 159–178.
- Kleimeiera, S., Versteega, R. (2009). *Project finance as a driver of economic growth in low-income countries*. SSRN. Available at: <https://ssrn.com/abstract=1340903>.

7. Sharma, J. (2021). A research gap in large-project financial management. *International Journal of Innovative Research in Engineering & Management*, 8, 486–490.
8. Hoffman, Scott L. (2008). *The law and business of international project finance*. 3-rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 474.
9. Nevitt, Peter K., Fabozzi, Frank J. (2000). *Project financing*. 7-th ed. Euromoney Books, 498.
10. Esty, Benjamin C., Megginson, William L. (2003). *Creditor rights, enforcement, and debt ownership structure: evidence from the global syndicated loan market*. *Journal of financial and quantitative analysis: a joint publication of the University of Washington, Graduate School of Business Administration and the Western Finance Association*, 38, 37–59.
11. Larry, W. (1980). *Essential elements of project financing*. *Harvard Business Review*, 166.
12. Pakulin, S. L., Tsykin, Yu. A., Pakulina, A. A. (2017). Rozvytok derzhavno-privatnoho partnerstva v rehioni v umovakh upovilnennia tempiv hlobalizatsii ekonomiky [The development of public-private partnership in the region in the conditions of slowing down the pace of globalization of the economy]. *Traektoriâ Nauki*, 3 (1), 4.9–4.23 [in Ukrainian].
13. IJGlobal League Tables. The official website of the agency “IJGlobal”. Available at: <https://ijglobal.com/league-tables>.
14. *Global Project Finance Review (2017–2023)*. The official website of the agency “Thomson Reuters”. Available at: <https://www.refinitiv.com/en/products/deals-intelligence/project-finance>.
15. Shevchuk, Ya. V. (2018). Hlobalnyi vymir rozvytku rynku proiektneho finansuvannia [The global dimension of the development of the project financing market]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, 20, 151–158 [in Ukrainian].
16. Zvit pro priami zbytky infrastruktury vid ruinovan vnaslidok viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy stanom na pochatok 2024 roku [Report on direct damage to infrastructure from destruction as a result of Russia's military aggression against Ukraine as of the beginning of 2024]. Available at: [https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24\\_Damages\\_Report.pdf](https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf).
17. Sych, O. A., Sytnyk, N. S., Stasyshyn, A. V., Kruhliakova, V. V. (2023). Revitalizatsiia mist – dosvid Yevropeiskoho Soiuzu dlia Ukrainy: navch. posibnyk [Revitalization of cities – the experience of the European Union for Ukraine: a study guide]. Lviv: LNU imeni Ivana Franka – Lviv: LNU named after Ivan Franko, 312 [in Ukrainian].
18. Krylova, N. V. (2013). Mizhnarodni stratehii rozvytku derzhavno-privatnoho partnerstva v transportnii haluzi [International strategies for the development of public-private partnership in the transport industry]. *SWorld. Modern Directions of Theoretical and Applied Researches: materials of the International Scientific and Practical Conference (19–30 March, 2013)*, 1–33 [in Ukrainian].